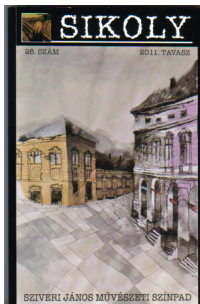

Sütő Csaba András

A Sziveri János Művészeti Színpad kiadásában megjelent *Sikoly* című negyedéves periodika 2011. tavaszi számát szeretném az olvasók figyelmébe ajánlani. Szerencsés és örömteli, ha az ember jól szerkesztett, tartalmas folyóirat-lapszámot olvas. A periodika erős szövegeket, lényegre szorító műbírálókat, műfordításokat közöl. Tekintve pedig, hogy a magyar nyelvű irodalom elsődlegesen folyóirat-irodalom, a produktivitás – jelenlét – érvényesülés hármasságából mindenképp, megemlíteném és megerősítendő: a

Sikoly
körül jelentős, progresszív szellemi potenciál gyűlt össze.

A negyedéves, igényesen szerkesztett periodika jelen esetben három (illetve négy, ide visszatérünk még) tematikával jelentkezett.

A csöndet megragadni című tematika az első közléseké. Györffy Ákos, Danyi Zoltán, Lovász Krisztina, Csiki András és Nyagypál István versei olvashatók, megspékelve két prózával. A szerb Svetislav Basara *A dáhik elleni lázadás kezdete* című regényéből olvasható részlet Bajtai Kornél, a chilei Lina Meruane

Borotvapengék

című novellája Kertes Gábor fordításában. Csík Mónika dialóguskísérlete Bartis Attilát vonja be a diskurzusba; a rövid prózaszövegek a 2010-ben megjelent

A csöndet úgy

című könyv fotói nyomán születtek.

A *Vízió nélküli világban* hat műbírálata és egy esszé kapott helyet. Az ismertetett könyveken végignézve érdemes megjegyezni, hogy akad közöttük sztenderd, kötelezőnek, de legalábbis ildomosnak tekinthető választás, de lokális jellegű tájékozódás-tájékoztatás is. Danyi Zoltán (*Hullámok után a tó sima tükre*) és Lovas Ildikó újabb könyveiről, Szilasi László regényéről (*Szentek hárfája*), az elhíresült Bartis–Kemény beszélgetőkönyvről (*Amiről lehet*).

A szövegek mellé, negyedik tematikának felzárkózik Kanyó Ervin *Üzenet a hátsó udvarból* című rajzciklusa. A ciklus szemlélésének legizgalmasabb periódusa az a lassú, némiképp az inverz erózióra épülő folyamat, ahogy a grafikák által megjelenített felszín látványa mélységtérre változik. A felszín és ami mögötte? Semmiképp. A felszín, ami önmagában a mélység epicentruma. Valkay Zoltán érzékeny, értő kísérőtanulmányban mutatja be Kanyó grafikai sorozatát. Érdemes a képek előtt hosszabban időzni, vagy akár újra ráismerni a fekete-fehér erejére; a lapszám külső borítója színes, a belív grafikái fekete-fehérek; a kettő közötti színváltozatosság pedig pontosan a belívben látható struktúrák kidolgozottságára, gazdagságára (egyben: olvasási lehetőségeire) mutatnak rá.

A folyóirat legszellemesebb, legkockázatosabb vállalkozása azonban az *Önmagunk nyomában* című viselő prózai tematika. Alapképlet: Harmath Antal eltűnt. Ezzel a fikciós állítással a *Sikoly* szerkesztősége interaktív játékra szólította fel a rovatba meghívott szerzőket. Ehhez adott volt egy biografikus váz; Harmath Antal élettényeinek felsorakoztatásával kijelölték azokat a tájékozódási pontokat, amelyekhez viszonyulva a szerzők előállhattak saját (re)konstrukciós kísérletükkel. A 49. születésnapján, titokzatos körülmények között felszívódott Harmath előkerítése, nyomon követése érdekes, sokszínű fikciós megoldásokat eredményezett. Fontos, hogy az irodalmi alakmás (és egyben pályatárs: Harmath Anti költő, Antall Rózsa álnéven megjelenő kötetének címe ismerős kell legyen: *Gyökértelen virágok porzása*) mellé újabb alteregók sorakoztak fel. Az írások önálló entitásként saját címet viselnek, ezek alcímeként pedig az intellektuális társasjátékban részt vevőknek meg kellett jelölniük narrátorukat (személy, életkor, foglalkozás). Így juthatott szóhoz az édesanya, a feleség, az egykori harcostárs, a fiú, s így tovább. A kettős alakmásváltozatok a rejtőzködést kiteljesítendő elvonják a figyelmet a szövegek biografikus szerzőiről, ezzel éppen Harmath Antira irányították figyelmüket. A szerzők homályban maradnak, hiszen neveiket csak a rovat végén olvashatjuk, a

közölt szövegek sorrendjében.

A műfaji kódok változatosak; a domináns monologizáló beszédmód sokszor krónikaszerű megoldásokkal operál, az interjúk pedig tovább színesítik ezt a képet.

A hiányos élettények kiegészítése, az újabb és újabb nekirugaszkodás, hogy megtudjuk, mi történt hősünkkel, méltán nevezhető egy vajdasági puzzle realizációs kísérleteinek. Tágabban a játéktér 1962 és 2011 között jelölte ki a kronotopikus határok kereteit; ebben a tér-idő kontinuumban szabadon mozoghatott mindenki. Márpedig ennek az intervallumnak bejárása nemcsak a meglehetősen tág időkeret miatt érdekes; az írások többsége magán viseli azt a metahistorikus attitűdöt, amit olyan kortárs szerzők reprezentálnak, mint Lovas Ildikó vagy Tolnai Ottó. Az újraértett történelem újra és újra átsejlik ezeken az írásokon, hiszen az élettörmelék mikrostruktúrája mögött felsejlik az elmúlt bő két évtized balkáni makro-perspektívája. Ekként válik a tematika a címben felvállalt önkereséssé és önértelmezéssé.

Az írások egyként is megállják helyüket; ugyanakkor nem túlzás azt állítani, hogy keresztretjvényként is kitűnően működnek. Textuális hálóként, pontosabban fogalmazva. Hogy mi történt Harmath Antallal, az alanyi költővel? Ez az, amire mindenkinek egyfajta magyarázata van. A lényeg azonban éppen az volt, hogy egy fiktív alak apropóján az önértelmezés és az önkifejezés miként működtethető: regionálisan vagy tágabb kontextus(ok)ban egyaránt.